

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Gjæring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 11. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346606864496/facsimile.pdf> (tilgået 11. maj 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

»Det var om Norge, naa, det var om Norge. – Aa ja,« sagde Præsten, og hans Stemme fik pludselig en saa usædvanlig Klang, at alle Børnene saae op paa ham, – »kunde jeg blot have været fri for at fortælle jer det, som vi skal høre om i Dag, for det er egentlig altfor tungt for unge Børn at få Besked om. Men det er desværre sandt, saa I vil lære det at kjende alligevel. – Ja: da det var skeet, som jeg fortalte om sidst, at Tyskernes jættestore Overmagt havde kvalt den sidste Modstand paa Dybbøl i Strømme af Blod; da Danmark laa blødende, døende, – da var der ikke eet Folk i hele Verden, som kom os til Hjælp; der var ikke eet levende Folk paa den Jord, som dog Gud har skabt, der brod sig om, at Retfærdigheden blev myrdet. Se – det er det, som gjør Aaret 1864 til det store, forfærdelige Aar i Verdens Historie: at da viste det sig, at hele Verden var bleven en anden; alle Steder var det de Onde, det var Jætterne, der havde faaet Magten.«

»Men, Onkel Jørgen, hvad sagde da Nordmændene?« spurgte Anna.

»Ja, det er jo det, der gjør saa ondt, saa ondt at tænke paa, at vor Tvillingbroder handlede som alle de andre; Nordmændene glæmte deres Kjærlighed, deres Ære og deres Tro, og de glæmte, at naar Magten skal raade over Retten, saa er de selv dødsdømte.«

»Jamen det var da ikke dem allesammen? Var det, Onkel Jørgen? Var det ogsaa Bjornson?«

»Nej, Menneskene er ikke paa een Gang blevne til Jætter allesammen. Men Mandhjem er alligevel bleven til Jættehjem, for det er Jætterne, der regjerer overalt; det er dem, der bestemmer, hvad der skal ske. Det er det, der er det nye og forfærdelige. Tænk, at Gustav Adolfs Sverige og Shakespeares England er sunket saa dybt, – og at Morten Luthers Tyskere er blevne til Forbrydere, Røvere, Mordere!«

»Men kan de Gode ikke komme til at regjere igjen?« spurgte Karl.

»Veed det ikke! veed det ikke! Gud se i Naade dertil! Saa skal der vist først ske saa stor en Forandring, som vi sletikke kan tænke os. For det er sletikke blevet bedre i de Aar, der er gaaet siden 1864, tværtimod: værre og værre!«

»Men her i Danmark er det da de Gode, der regjerer, Onkel Jørgen, hvad, er det ikke?« blev Karl ved.

Pastor Nordbye stod og saac ned for sig med Hænderne paa Ryggen: »Det haaber vi, det beder vi Gud om, at det maa vise sig. For vi

veed det endnu ikke; vi veed egentlig sletikke, hvad det er for nogle Mennesker, de, der regjerer over os nu. Kun eet veed vi: at siden 1864 lever vi af Guds Naade alene; Han maa gjøre det, – og Han *har* gjort meget, Han har gjort store og underlige Ting; ellers var vi allerede forblødt af det forfærdelige Saat, vi fik, da vi tabte Sønderjylland.»

«Men kan vi da ikke gjøre noget selv ogsaa?»

«Gud gjør altid sit Størvæk med et Folk ved Folket selv. Han har vakt den danske Folkeand, men Folkeanden virker altid gjennem Folkets egne Mænd. – Og dog – og dog; det er sletikke paa almindelig Maade, det her er gaaet til siden 64. Han føder os tydelig nok af *Haanden*, som man gjør med de Kyllinger, der ikke kan hjerpe Føden selv. – Alt her i Danmark beroer nu paa den ene Mand Grundtvig; men han er ikke en almindelig Folkehøvding; han er en *Guds Mand*, som man ikke har set Magen siden Luthers og Apostlenes og de gamle Profeters Dage. Siden 1864 er Danmark i mangt og meget kommet til at ligne det gamle Israel, saadant et lille kunstigt Folk, et Guds Dæggelem, som Han selv opfostrer. – Ja, lille Born, det er vor Trøst – det er min hemmelige Oplivelse og Fortrøstning – at naar der er kun Een, som er bleven os tro, saa er det da ogsaa Gud selv, den Aalmægtige, imod hvem Alverden er det samme som ingen Ting. Han være Pris og Tak!»

Børnene var blevene baade ængstede og bevægede af den Maade, hvorpaa Præsten fortalte dem i Dag. Baade Kathrine, Henriette og Anna bøjede Hovederne ned mod deres Kjølelommer, af hvilke de halvt fremdrog deres Lommetørklæder. Karl sad og glippede med Øjnene.

Saa sagde Præsten, at nu skulde de synge: «Fædreland ved den bølgende Strand.»

Under Sangen kom Karl til at tænke paa, hvor skammeligt det var af Herredsfoged Bircheroeds, at de sagde, at Grundtvig havde ment sig selv med *den Gamle af Dage*. Karl troede ganske vist ogsaa, at dette var Grundtvigs Mening, men syntes, at han maatte da have Lov til at kalde sig «den Gamle af Dage», saadan en Mand, som han var, og tilmed saa gammel. Men Herredsfogdens skulde ikke snakke om saadant noget, for de förstod det jo slet ikke.

Da de havde sunget Sangen til Ende, fortsatte Præsten sin Fortælling om Krigen i 64, og fortalte dem blandt andet om General Bag-